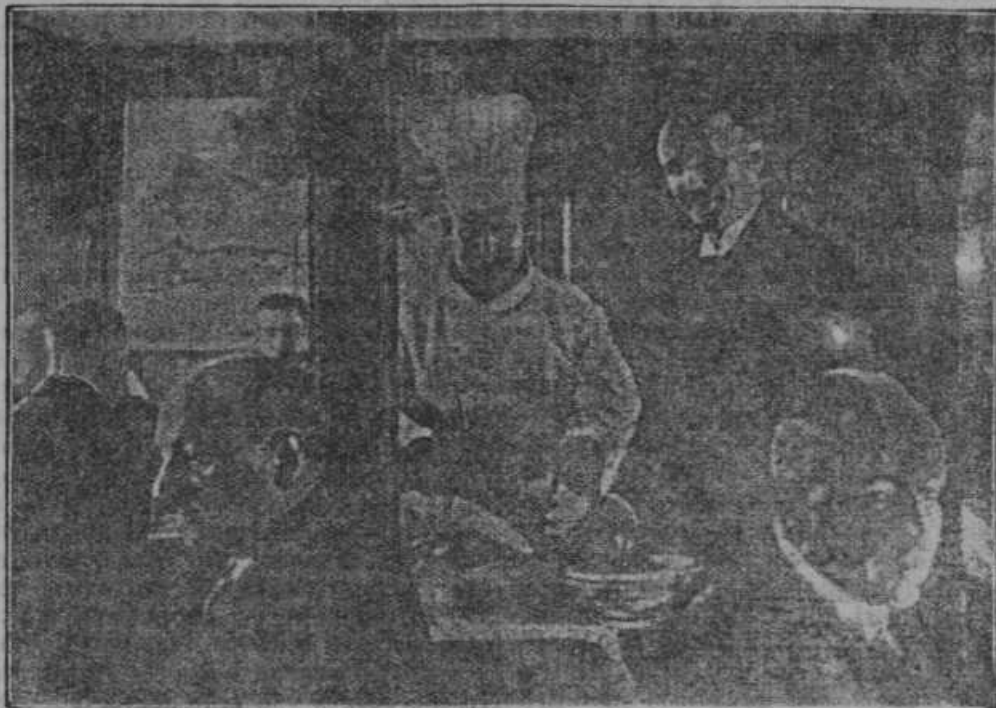

Zanimivosti.

Litošnji poletji „Zeppelin“.

Slika je posneta iz zadnjega poleta »Zeppelina« v Jeruzalem. Vidimo potnike in kuharja, ki se ukvarja čisto zadovoljno z narezavanjem kurje pečenke.

Zrakoplov »Zeppelin« bo nastopil dne 20. aprila drugi polet čez kraje ter mesta ob Sredozemskem morju. Ta vožnja bo trajala dva in pol dni. Ob tej priliki bomo videli zračnega velikana tudi v Sloveniji. Začetkom maja bo obiskal Dunaj in druga večja avstrijska mesta, ako bo dopuščalo vreme. Polet bo trajal 21 ur. V sredini maja bo polet v Ameriko in se bo mudil zrakoplov v Združenih državah tri dni. Začetkom junija do sredine tega mesca je nameravana druga letošnja vožnja v Ameriko. V poletnem času, ko so dnevi najdaljši, bo preletel »Zeppelin« vsa večja mesta Nemčije. Drugi polet ob Sredozemskem morju in oba v Ameriko sta namenjena predvsem v študijske svrhe in kot vežba za zrakoplovno moštvo. Vožnje se bo lahko udeležilo le omejeno število potnikov in bo znašala prevoznina za posameznega 2000 dolarjev. Vse druge vožnje bodo pa izključno potniški poleti in radi tega znatno cenejše. Prevozne cene se bodo gibale med 400 do 600 do 1000 mark za osebo. — Sedaj izboljšujejo na »Zeppelinu« v Friedrichshafenu ob Bodenskem jezeru razne naprave, katere se niso obnesle pri poletu v Jeruzalem in nazaj. Predvsem bodo preuredili krmilo in kabino za potnike.

Najbolj težki in najbolj dragoceni les.

Najtežji les na celim svetu.

Les, ki ne plava v vodi in ki je najbolj trd, se imenuje »drevo življenja«. Prinesli so drevo v Evropo Španci leta 1508.

Nicholas Poll je pisal leta 1517, da je ozdravilo 3000 Špancev, ki so se zdravili z rezinom (zdravilno sredstvo, ki ga pridobivajo iz zgoraj imenovanega drevesa). Leta 1677 se omenja drevo življenja v londonskem zdravniškem listu. V starih časih so poskušali zdraviti z rezinom: giht, gobavost in padavico.

Rezin se uporablja v obliki praška, katerega jemljejo bolniki v pilulah ali na posebni tekočini in vsebuje še danes priznano zdravilo proti raznim boleznim v vratu, revmatizmu, gihtu in kožnim izpuščajem. Drevo življenja vsebuje 27% rezina.

Najbolj trdi les raste v Indiji in po delih južne Amerike. V Evropo prihaja danes največ iz ameriških otokov: Kuba, Jamajka in San Domingo.

Les nima nobenega svrha na sredini

in nobenih krogov, iz katerih bi se dala sklepati starost, in je 1^{1/2}krat težji od vode in radi tega gre pod vodo.

Drevo doseže visokost nad 25 m, deblo je zavito, a les je radi trdosti izredno dragocen.

Najdragocenejši les.

Najbolj dragocen les na celim svetu je takozvani teka les. Amerikanci plačujejo še danes za 1000 čevljev (1 čevljev 0.325 m) 1000 dolarjev.

Visoko ceno temu lesu lahko razlagamo iz tehle vzrokov: teka les je močan, elastičen in trpežen. Ni posebno trd, se da obdelati in ogladiti. Ako se ga paca, ne kaže nikakih razpoklin in se ne spremeni, ako ga spravimo v dotiko z železom. Vsebuje prijetno dišeče olje, ki ga dela trpežnega.

Dva Amerikanca sta odkrila v palači perzijskega kralja v bližini mezopotamskega mesta v srednji južni Aziji Bagdad (palača je iz 7. stoletja) ta les, ki je bil leta 1811 še popolnoma svež. V indijskih templjih so naleteli na dobro ohranjen teka les, kojega izdelki so stari 2000 let. Teka les uporabljajo za rezbarije, za ladje, vozove itd. Raste in uspeva po Indiji, v Siamu, na Fili-

pinskih otokih in po Malajskih otokih. Drevo doseže visokost 32 do 40 m in ne preko 1 m debelosti.

*

Kje na svetu je najbolj vroče?

Mesto Massaua leži v Eritreji, italijanski koloniji v Afriki ob Rdečem morju in šteje 10.000 prebivalcev.

V Massauai lahko skuhaš jajce, ako ga deneš na kamen, ki je izpostavljen solnčnim žarkom, ker kaže toplomer v senci 48 stopinj. Pri vsej vročini je pa zrak vlažen in znaša povprečna letna toplota 30 stopinj. V januarju, najbolj mrzlem mesecu, kaže toplomer dnevno 29°C in najmanj 22. V juliju je vročina 40 in nikdar pod 30.

Največja vročina, katero so ugotovili v ameriških Zedinjenih državah, je bila dne 10. julija 1913 v Greenland Ranch v Kaliforniji in je znašala 57° Celzija.

V kraju Acicig v bližini Tripolitanijske severni Afrike so opazovali 57°C.

Kedo bo tožil o poletni vročini po naših krajih, se naj zmisli na vročino v imenovanih pokrajinah in mu ne bode preveč vroče.

Največjo vročino in sicer 3595 stop. da takozvani anatomični vodikov plamen, ki ga uporabljajo za varenje in to pljenje najbolj trdega jekla.

*

Raziskovanje južnega tečaja v počitku. Našim čitateljem smo že zaupali, kako je otel vodja raziskovalcev južnega tečaja kapitan Byrd svojim trem tovarišem življenje ob vznožju Rockefellerjevega gorovja. Byrd je prifrčal po nje v letalu in ostal sam tamkaj, da so se lahko odpeljali premraženi pone srečenci. Te dni so prišli z aeroplanom po Byrda in ga prepeljali v glavno taborišče ekspedicije. Na južnem tečaju bo zakrilita vedna noč, ki bo trajala celih šest mesecev. V neprestanem nočnem času so raziskovanja in poleti izključeni. Raziskovalci se pripravljajo z vso naglico na nastop noči. V led so izdolbli velike kaverne (luknje), kamor bodo spravili letala, da bodo zavarovana proti divjanju burij in vetrov. Ekspedicija je preskrbljena iz bogate Amerike z vsem mogočim, da se ne bodo dolgočasila v šestmesečni noči in ne trpela pomanjkanja na prehrani in drugih udobnostih.

Iskanje potopljenega zaklada. Pred 28 leti se je pogreznilo z ladjo 12 milijonov zlata v 100metersko morsk globino v morje ob Alaski (čisto na severu Amerike). Septembra leta 1901 je zapeljal parnik, na katerem so se vračali Islandci v domovino, na skalo, se razbil in pogreznil. Na ladji so bili kopalci zlata iz otoka Island, ki so se mučili za zlato rudo v Klondyke. Na povratku so shranili zlato in dolgoletni prihranek v jekleni zaboj. S parnikom vred se je potopilo 700 potnikov in za 12 milijonov mark zlata. Dva mlada moža Henderzon in Koller hočeta zdaj dvigniti potopljeni zaklad. Iznašla sta novo potapljaško napravo, ki se da rabiti: v globlini celo 300 m. Aparat ima

Izumitelj avtomobila umrl.

V Landenburgu (Mannheim) v Nemčiji je umrl 4. t. m. izumitelj prvega motorja za pogon avtomobila inženjer

dr. Ludvik Benz v starosti 85 let. Leta 1885 je napravil prvi poizkus z novouzumljenim avtomobilom. Model prvega avtomobila se nahaja v muzeju v

Munchenu na Bavarskem. Slika nam kaže pokojnega izumitelja dr. Benza in njegov prvi avtomobil.

5 m dolgo in težko cev, ob koje koncu je pritrjena električna luč, ki sveti v poljubni morski globočini 30 m na dolgo. Po cevi prihaja tudi zrak v potapljaški zvon in je mogoče prebiti pod

vodo 4 ure. Potapljač je zvezan z ladjo potom telefona. Na ta način se nameravajo zopet polastiti milijonskega zaklada, ker je dobro znana lega potopljenega parnika in zaboja z zlatom.

stalih afriških bivolv se je zatekel v Serengeti pusto. Tukaj jih je najti danes v čredah po 500 do 1000 komadov skupaj. Po planjavah, kjer je bivol razširjen, je dobiti posamezne, čisto osamele bike. Nekako oslabele in naveličani življenja se podijo po travnati puštinji in so silno jeznoriti. Osamljeni izgnanci so najbolj nevarna zverjad Afrike.

Izvemši orjaško opico gorilo, so bivolski biki edina velika divjačina, ki ne beži pred človekom, da, ga celo brez povoda napade iz zasede. Ako je bivol človeka enkrat napadel, ne odneha, do kler ga ni prebodel z rogovi ali pomeniral z nogami na smrt.

Nemškemu kolonistu ob reki Sambesi so pobili bivoli eno leto 31 zamorcev, ki so spremljali gospodarja na najbolj opasnem lovu.

Izmed vseh lovov na divjo zverjad za hteva pogon za afriškimi posameznimi bivoli vsako leto največ smrtnih žrtev. Ranjen bivol se zna skriti v visoki travi staremu in izkušenemu lovcu, da se ga loti iznenada.

Osrednja Afrika je na celim svetu edina ravan, kjer je še zastopan bivol v velikih čredah in nudi lov na divjaškega orjaka velike dobičke.

*

Bogat svinjski rod. Nekaj čudnega je letos, da svinje skoro povsod skotijo toliko mladičev, kakor je bilo malokdaj slišati. Nedavno smo poročali, da je na veleposestvu gospodov Kataliničev v Cirknici pri Št. Ilju svinja skotila 19 mladičev. Kmalu nato je druga svinja skotila še 16 pujskov ravno pri istem gospodarju. Pri gospodu Baumanu v isti občini tudi ena svinja 16 mladih, v Dobrenju pri dveh gospodarjih po 15, v Selnici pri enem 17

Dragocenost metuljev.

Izmed vseh majhnih živali so doslej doslej nekateri redki metulji najvišje cene. Po namreč bogatini, ki se pečajo z nabiranjem metuljev in ki izmetavajo milijone za posamezne komade. Obstoja v Nemčiji, na Francoskem in po Angleškem tvrde, ki se pečajo s prodajo metuljev.

Angleški veletrgovec z metulji je zapupal glede metuljskih cen italijanskemu naravoslovcu Virgiliju Busti to-le zanimivost:

Leta in leta razpošilja njegova veletrgovina nabiralce metuljev v razne dele sveta. Po izpadu plena zasluži to podjetje pri razprodaji metuljev milijonske svote. Pred leti so odkrili na Novi Guineji pri Avstraliji čudno lepega metulja, ki je imel rumeno-črne peruti in temno-modri hrbet. Znani nabiralec je odkril to živalico in je ujel več komadov. Ko se je vračal z dragocenostjo, so ga napadli domačini in ga ubili. Njegovemu slugi se je posrečilo, da je rešil prtljago in tudi skatljico, v kateri so bili izredni metulji. Novo najdenega metulja so krstili za »sireno (piščal, katero rabijo tovarne) paradiža«. Osem komadov je prodala tvrda in sicer vsakega za 52.000 Din.

Najdražjega metulja hranijo v angleškem naravoslovnem muzeju v Kensingtonu. Ta metulj je edini svoje vrste in tudi njegova zgodovina je veleznanična.

Metuljski nabiralci z afriške zahodne obali so pošiljali angleški tyrdki metuljčke, ki so imeli črne z zelenimi pikicami posute peruti. Posamezne so

prodajali po 1040 do 1660 Din, ker so bili izredna redkost. Pri vseh ujetih je bil zastopan le moški spol in nobene samice.

Bogat nabiralec, ki se je zanimal za posebnost samice, je poslal šest nabiralcev na Siera-Leone obal ob zahodni Afriki. Ljudje so stikali za samico celi dve leti in še le po tem dolgem času so jo odkrili in ujeli. Bogatina je stal ta ženski metulj 5.200.000 Din. Ko je imel živalsko dragocenost, jo je podaril naravoslovnemu muzeju v Londonu.

*

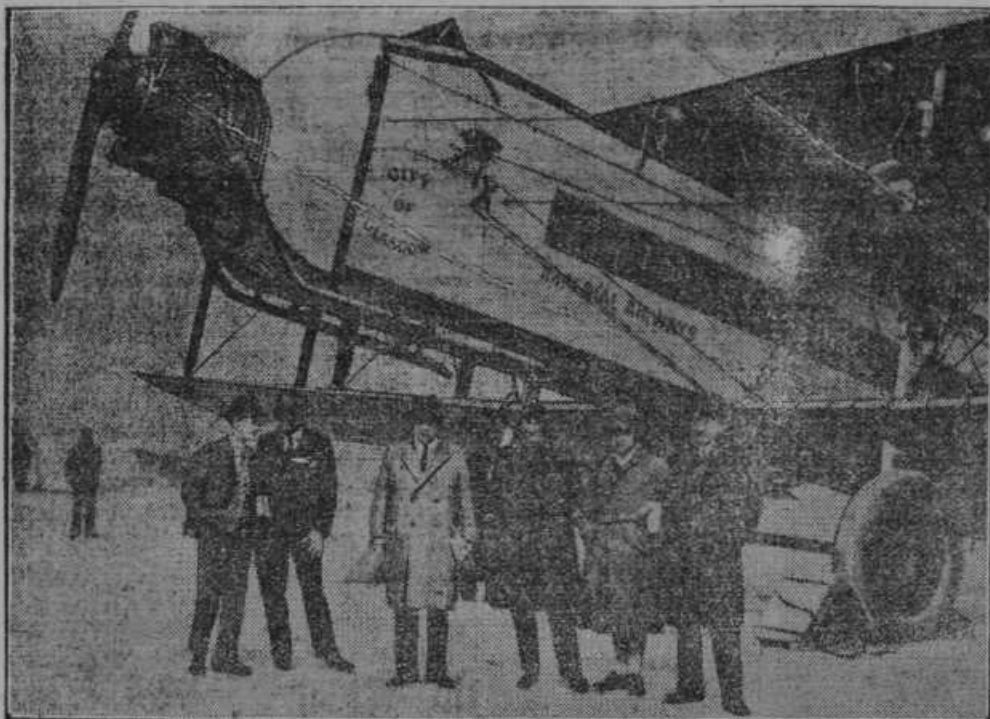
Afriški bivol.

V Srednji Afriki (pred vojno nemška kolonija) je takozvana Serengeti puštinja, je pravi živalski paradiž.

Vsako leto po končanem deževju vzraste po puštinji novo življenje. Cela neizmerna pokrajina se spremeni v rožnato preprogo, koje mamljivi duh se širi bogzna kako daleč naokrog.

Od hrbi Ikoma v puštinji na severu do Nyara jezera na jugu roma v nepopisno ogromnih množinah razna divjačina. Tukaj je videti cele črede antilop, ki štejejo na stotine komadov, žirafe, cebre, slone, nosoroge, gazele, leve in tigre in seve tudi črede afriških bivolv.

Bivol je družabna žival in živi v čredah. V krajih, kjer naleti na tega orjaka posamič ali v malih gruclah, so temu krive kužne bolezni. Leta 1880 je razsajala po Afriki goveja kuga, ki je skoro popolnoma iztrebila bivola. Zdrave živali so se ločile od okuženih in so se šele s časom združile v posamezne skupine. Pretežni del pri življenju o-

Dne 30. aprila se bo otvoril zračni promet med Anglijo in Indijo. Na sliki vidimo orjaški zrakoplov »City of Glasgow«, ki bo rabil iz Londona v indijsko mesto Karachi sedem dni. Prevažal bo potnike in pčsto.

NAŠA DRUŠTVA

V zadnji minuti še lahko plačate srečke Prosветne zveze v Mariboru. V nedeljo, dne 14. t. m., bo žrebanje. Kdor denar odda še v nedeljo, za tega je srečka še veljavna. Morda boste ravno Vi zadeli radiol!

Krščanska ženska zveza za Maribor in okolico ima v nedeljo, dne 14. aprila, ob petih popoldne predavanje s skioptičnimi slikami v mestnem kinu. Predavatelj je vlč. gospod profesor Pavel Živornik. Vse članice, podporni člani in prijatelji društva so vabljeni k prav obilni udeležbi! — Odbor.

Guštanj. Na velikonočni ponedeljek je vprizorilo Katoliško prosvetno društvo igro »Zrtev spovedne molčečnosti«. Igro priobčuje sedaj »Naš dom«. Ugajala je, kakor doslej še malokatera. Zato jo igralci ponove v nedeljo, dne 21. aprila, ob treh popoldne. Pridite si pogledat zlasti okoličani in sosedje!

Pernice. Na praznik Marijinega oznanjenja smo imeli ustanovni občni zbor Katoliškega prosvetnega društva. Pristopilo je k društvu 76 članov, ki si je izvolilo izmed sebe osem odbornikov. Takoj nato je vprizorilo novoustanovljeno društvo svojo prvo prireditev: materinski dan. Vse točke nad vse pričakovanje prav dobro izvršene (zasluga naše neumorno delavne gospe Praprotnikove, so nas poleg »Sarafana« posebno globoko ganile petje s sliko.

Ljutomer. Ljutomerski Orel ponovi v nedeljo, dne 14. aprila, v Katoliškem domu ljudsko igro v petih dejanjih »Reveček Andrejček«. Začetek ob pol štirih popoldne. Pridite v obilnem številu! Bog žvi!

Sv. Jurij ob Ščavnici. V nedeljo, dne 14. t. m., priredi Prosветna zveza pri nas gospodarski tečaj. Prideta dva predavatelja iz Maribora, ki nam bosta povedala vrlo zanimive reči iz domačega in državnega gospodarstva. Predavanja se vršijo brez vstopnine v Pergerjevi dvorani. Začnejo se takoj po rani sv. maši in trajajo do poldne. Ker je mlada nedelja, pridite udeleženci tečaja k rani sv. maši. — Na Jurjevo nedeljo pa vas že zdaj vabimo na veliko tombolo bralnega društva. Priprave so v polnem teku. Glavni dobiček, pohlštvo iz trdega lesa, je vredno 2000 Din.

Velika Nedelja. Orlovski odsek Sv. Marjeta priredi v nedeljo, dne 14. aprila, popoldne po večernicah v tukajšnji dvorani telovadno akademijo s pestrim sporedom. Na svidenje, sosedje, domačini, na lepem velikonedeljskem hribečku k obilni udeležbi! Med odmori poje šmarjetski pevski zbor.

Veržej. Bralno društvo bode ponovilo igro: »Prisega o polnoči« v nedeljo, dne 14. aprila, ob treh popoldne v dvorani gospoda Hedžeta. Kdor še ni videl, ali hoče ta lepi igrokaz videti še enkrat, naj nikakor ne zamudi prilike in naj pride dne 14. t. m. k predstavi. Prosimo pa, da si vstopnice priskrbijo, komur le mogoče, pri predprodaji, da pri blagajni ne bo nepotrebnega prerivanja. Predprodaja v trgovini Bobnar v Veržaju.

Gornja Radgona. Kapelski igralci vprizorijo v nedeljo, dne 14. t. m., popoldne po večernicah, v posojilniški dvorani v Gornji Radgoni ginjačo igro »Ne pričaj po krivem«. Vsi, ki si želite par prijetnih razvedrilnih, zabavnih igrice, ste na to prireditev prijazno povabljeni! Pripricani smo, da se ne bo nikdo kesal, kdor si bo to igro ogledal!

Št. Janž pri Večanju. Marijina družba je kot odsek Prosветnega društva priredila na belo nedeljo ob treh popoldne v društvenih prostorih na vse pričakovanje lepo uspelo, krasno igro: »Lurška pastirica« v spomin 50letnice smrti blažene Bernardke, gospod župnik pa je nas kot nekdanji lurški romar v duhu popeljal na zemljevidu v prelepi Lurdi in s pomočjo primernih slik razkazoval in razlagal lurška svetišča in njih pomen za katoličana in za Marijinega otroka. Dvorana je bila popolnoma zasedena, družbenke pa so se kot igralke prav dostojno zahvalile z dobro podano igro za milost sprejema v Marijino družbo. Igra se ponovi v istem prostoru in ob istem času šele v nedeljo, dne 21. aprila, ker je prihodnja nedeljo popoldne po večernicah društveni sestanek, kakor vsako drugo nedeljo v mesecu, s petjem, deklamacijo in govorom, in nastopajo fantje in dekleta ter se tako duševno vežbajo. Na sestanke vsi člani in tudi nečlani iskreno povabljeni, da pomagata sukati »uma svitile meče«. Ponovitve igre naj nihče ne zamudi, zlasti sestre iz sosednih Marijinih družb iskreno povabljeni!

Ovčje, kozličje, kozje

in vse vrste
kože od domačih in divjih živali kupuje po najnižjih cenah I. RATEJ, trgovec, SLOV. BISTRICA, 402

GOSPODARSTVO

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg 6. aprila 1929 so pripeljali špeharji na 49 vozeh 119 zaklanih svinj. Kmetje so pripeljali: 2 voza jabolč, 8 vozov krompirja, 12 vozov sena in 6 vozov slame. Svinjsko meso je bilo po 15 do 26.50 Din, jabočka po 4 do 8 Din, krompir po 1.50 do 2.25 Din, seno po 120 do 180 Din, slama po 80 do 100 Din. Pšenica je po 3 Din, rž po 2 Din, ječmen po 2.50 Din, oves po 1.50 Din, koruza po 2.50 Din, proso po 3 Din, fižol po 5 do 7 Din. Kokoš komad po 35 do 45 Din, piščanci par po 60 do 100 Din, gosi po 70 do 100 Din, purani po 75 do 110 Din, domači zajci po 20 do 40 Din, kozličji po 95 do 120 Din. Čebula je bila po 4 do 5 Din, kislo zelje po 4 Din, kislj repa po 2 Din, smetana po 12 do 16 Din, surovo maslo po 44 do 48 Din, jajca po 1 do 1.25 Din, med po 18 do 20 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 5. aprila 1929 je bilo pripelanih 196 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči od 5 do 9 tednov stari komad od 125 do 280 Din, od 3 do 7 mesecev od 300 do 550 Din, od 8 do 10 mesecev od 580 do 750 Din, 1 leto stari od 1000 do 1100 Din, 1 kg žive teže od 10 do 12.50 Din, 1 kg mrtve teže od 16 do 18 Din. Prodanih je bilo 122.

Živinski in kramarski sejem se vrši pri Sv. Petru pod Sv. gorami dne 15. aprila.

*

Gospodarska obvesčila.

Dobro uspeli gospodinjski tečaj na Humu pri Ormožu. Dne 25. marca pop. se je ob obilni udeležbi zaključil gospodinjski nadaljevalni tečaj na osnovni šoli na Humu. Tečaj je požrtvovalno vodila gospa Vadnjal s sodelovanjem šolskega upravitelja Vadnjala in gđc. Lavrenčičeve. Zaključka se je udeležil tudi prosvetni inšpektor g. dr. Kotnik, ki je v svojem pozdravnem govoru lepo razložil pomen teh tečajev, da bi gojili namreč med slovensko mladino lju bezen do domače hiše, ki nam je in bo dala najboljših mož. Nadalje so govorili šolski upravitelj v Ormožu in predsednik Učiteljskega društva za ormoški okraj, g. A. Rosina, ter posestnik Anton Stojko v imenu staršev. Po ogledu lične razstave ženskih ročnih del gojenk je bil ustni izpit iz gospodinjstva in higijene, pri katerem so se dekleta dobro odrezala. Mislamo, da je bilo morebiti kakih dobrih mamici tesneje pri srcu med izpraševanjem kot njeni hčerki sami. Končno se je vršila pri mizah ocena razstavljenih skuhanih in pečenih dobrot. To je ob navzočnosti in sodelovanjem sorodnikov gojenk izpadlo v splošno zadovoljnost.

Priznanja vredno delovanje našega učiteljstva. Naše učiteljstvo se v zadnjem času prav marljivo udejstvuje tudi med šoli odraslo mladino. V Ormožu je osnovalo kmetsko-nadaljevalno šolo, katero je obiskovalo okrog 20 kmetskih mladeničev. V Središču obstoja po zaslugi učiteljstva dekliski krožek, ki šteje 40 članic. Dekleta se učijo gospodinjstva in ženskih ročnih del. Z zadovoljstvom opazuje ljudstvo to hvalevredno delovanje našega učiteljstva.